

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК

матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

УДК 37:005.6

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ІПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психолого-педагогічного дизайну інклюзивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

УДК 37:005.6

*За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на джерела літератури
відповідальність несуть автори.*

© Інститут післядипломної освіти КУБГ, 2021
© Войцехівський М., Івашньова С., Кочерга О., Меленець Л., Гончаренко А.
(автори-упорядники), 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
----------------	---

1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність

<i>Журба Катерина Олександрівна Педагогічні умови виховання смисложиттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	<i>7</i>
<i>Заводна Леся Михайлівна Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	<i>9</i>
<i>Левицька Оксана Михайлівна Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	<i>13</i>
<i>Лемеш Юлія Вячеславівна Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	<i>16</i>
<i>Меленець Людмила Іванівна Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	<i>18</i>
<i>Міср Тетяна Іванівна Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	<i>21</i>
<i>Стрельніков Віктор Юрійович Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	<i>24</i>
<i>Сударева Галина Федорівна Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України XXI століття.....</i>	<i>28</i>
<i>Тараймович Наталя Борисівна Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	<i>31</i>

2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми

<i>Байназарова Олена Олександрівна Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	<i>34</i>
<i>Біла Ольга Вікторівна Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	<i>37</i>
<i>Говоруха Людмила Петрівна Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	<i>39</i>
<i>Гурин Наталія Анатоліївна Використання проєктної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	<i>42</i>
<i>Демидова Ганна Олександрівна Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	<i>45</i>
<i>Дрок Наталія Ярославівна Формування здоров'язберезувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	<i>47</i>

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агеєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович *Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах*.....110

Шопіна Марина Олександрівна *Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра*.....112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна *Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці*.....115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна *Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини*.....117

Демченко Юлія Миколаївна *Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки*.....122

Котелянець Наталка Валеріївна *Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування*.....127

Кошіль Оксана Петрівна *Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті*.....132

Новоселецька Ірина Едуардівна *Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід*.....135

Пазюк Світлана Андріївна *Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі*.....137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна *Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти*.....141

Бабак Ірина Миколаївна *Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах*.....145

Вердібекова Христина Арсенівна *Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій*.....148

Гетманець Іван Максимович *Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США*.....150

Євчук Олена Миколаївна *Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога*.....154

Лебедик Леся Вікторівна *Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи*.....156

Лях Дар'я Олегівна *Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена*.....161

Мазурок Мирослава Василівна <i>Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи</i>	163
Полякова Олена Василівна <i>Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті</i>	168
Семенець Лариса Петрівна <i>Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності</i>	170
Стадник Катерина Володимирівна <i>Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя</i>	172
Тіхонова Наталія Георгіївна <i>Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи</i>	174
Третяк Ольга Петрівна <i>Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи</i>	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна <i>Інфомедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи</i>	182
Шкіренко Олена Віталіївна <i>Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти</i>	185
Шостак Анастасія Богданівна <i>Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності</i>	188

5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн

Богомазова Лідія Валентинівна <i>Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення</i>	190
Войтко Валентина Володимирівна <i>Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах</i>	194
Головченко Олена Олексіївна <i>Впровадження соціально-побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»</i>	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна <i>Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах</i>	200
Кашуба Людмила Володимирівна <i>Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії</i>	202
Кочерга Олександр Васильович <i>Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект</i>	205
Пеценко Вікторія Олегівна <i>Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог</i>	209

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

2. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.

3. Цифрова розповідь. URL: <https://www.storyboardthat.com>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ – ЗАСАДНИЧА ІДЕЯ НУШ

*Кравчук Лариса Володимирівна, старша викладачка
кафедри дошкільної та початкової освіти
Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка*

***Анотація.** Досліджено та проаналізовано погляди вітчизняних і зарубіжних науковців щодо сутності таких понять як «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетентнісна освіта» та зосереджує увагу на їх характерні ознаки. Дослідження спрямоване на поглиблення, розширення уявлення про компетентнісний підхід в освіті, на краще розуміння його ролі в організації якісного навчання учнів у Новій українській школі.*

***Ключові слова:** компетентність; компетентнісний підхід; компетентнісна освіта; ключові компетентності; інновація; якість освіти; Нова українська школа.*

Наразі ми живемо в час освітніх реформ. Провідною метою кожної освітньої реформи, в тому числі й нинішньої, є *підвищення якості освіти*. Виникає запитання: як зрозуміти, що дитина отримує якісну освіту. Як зазначає О. Я. Савченко [1], якість освіти визначається рівнем її відповідності певним еталонам вимог, що визначені стандартами, нормативними документами і можуть вимірюватися. Також якість освіти засвідчують різноманітні особисті досягнення учнів, всього колективу школи, які не завжди можна виміряти кількісно, але їх можна побачити, відчути. Серед таких наприклад традиції, дух, цінності школи, емоційне благополуччя дітей та педагогів, умотивованість педагогів, ступінь їх професійного вигорання. Саме такі критерії є яскравими суб'єктивними аргументами щодо оцінювання реальної якості освіти.

У дослідженні «Думки вчителів, керівників шкіл, освітніх експертів, учнів та їхніх батьків щодо якості освіти» [2], яке проводилось на замовлення Державної служби якості освіти, *головним критерієм якості освіти в школах українські вчителі, експерти, директори шкіл, учні та їх батьки називають опанування учнями ключових компетентностей*. Таку думку серед опитаних респондентів висловили 91% експертів, 81% директорів шкіл, 50% батьків та 70% учнів. Окрім цього, важливими критеріями якості освіти вважають:

- опанування наскрізних умінь;
- всебічний розвиток учнів, цікавість навчання, вплив навчання на психологічне та фізичне здоров'я учнів;
- результати ЗНО.

Зауважимо, що змінюється світ, змінюються й вимоги до випускника школи, до працівника, до особистісних якостей людини, до освіти. Тому дискусія

продовжується, як і пошуки кращих принципів, підходів до навчання. Разом з тим, нині у світовій практиці під якісною ефективною освітою розуміють рівень реалізації компетентнісного підходу.

Поняття «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетентнісна освіта» не є новими для вчених-дослідників. Питанням компетентнісного підходу в освіті присвячені, зокрема, дослідження О. Гулай, Л. Овсієнко, Л. Паращенко, О. Пометун, М. Рудь, В. Рябоконт. Розробленням теоретичних, методичних, практичних аспектів даного питання займалися І. Бех, Н. Бібік, Л. Гриневич, С. Клепко, С. Лейко, О. Локшина, О. Ляшенко, О. Савченко. Варто згадати і відомого дослідника Дж. Равена, який побудував модель із 143 елементів компетентностей. Водночас теоретичний аналіз психолого-педагогічних досліджень показав, що питання компетентнісного підходу в освіті багатогранне, з рокам не втрачає своєї актуальності, є привабливим для подальшого його вивчення, оскільки є інновацією Нової української школи.

Мета статті – дослідити та проаналізувати погляди вітчизняних і зарубіжних науковців на сутність таких понять як «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетентнісна освіта», з'ясувати їх характерні ознаки; поглибити, розширити уявлення про компетентнісний підхід в освіті, розуміння його ролі щодо організації якісного навчання учнів у Новій українській школі.

У книзі «Шок майбутнього» Елвін Тоффлер [3] зазначає, що новим потужним додатковим аспектом освіти може стати інструктаж школярів про те, як вчитися, як розучитися і як перевчитися. А психолог Херберт Герджой з Організації з дослідження людських ресурсів дає цьому просте роз'яснення: нова освіта має навчити індивіда, як класифікувати і перекласифікувати інформацію, як оцінювати її достовірність, як при необхідності змінювати категорії, як переходити від конкретного до абстрактного і навпаки, як поглянути на проблеми під новим кутом зору, як займатися самоосвітою. Неграмотною в майбутньому буде не та людина, яка не вміє читати, а та, яка не навчилася вчитися.

Зважаючи на вищесказане, хочемо розвіяти деякі міфи про підходи до навчання учнів у Новій українській школі і зазначити таке. По-перше, знання не є сталими, вони весь час перебувають у постійному розвитку: змінюються, збільшуються, розширюються, доповнюються. Саме тому отримати знання або їх передати в повному об'ємі чи раз і назавжди неможливо. А от навчити дітей добувати і оволодівати знаннями, користуватися ними, практикувати – можна. Саме таке завдання й стоїть перед новою українською школою. По-друге, потрібно розуміти, що Нова українська школа не відмовляється від традиційних знань, умінь, навичок. Натомість змінюються наголоси. Предметний зміст перестає бути пріоритетним в освіті. На перший план виходить розвиток особистості, який передбачає й опанування компетентностями. У Державному стандарті початкової освіти [4 с. 4] так і зазначено: метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь.

Розгляньмо, якого смислового забарвлення надають науковці такому поняттю як компетентність. На думку Лілії Гриневич, «компетентність – це більше, ніж знання», оскільки її складовими, окрім знань, є стійкі вміння їх використовувати, а також вироблені ставлення до певних проблем. Компетентність – це здатність застосувати навички та знання у новій ситуації в межах певної сфери. «Часто можна зустріти людей, що володіють широкими знаннями, але вони не уміють мобілізувати

їх відповідним чином у потрібний момент, коли надається можливість. Тому бути компетентним не означає бути вченим або освіченим» [5 с. 135].

С. Лейко [5 с. 135] характеризує компетентність як якість особистості, її певне надбання, що ґрунтується на знаннях, досвіді, моральних засадах і проявляється в критичний момент за рахунок уміння знаходити зв'язок між ситуацією та знаннями у прийнятті адекватних рішень. Продовженням цієї думки є справедливе зауваження С. Клепка [5 с. 135]: компетентність не може бути ізольована від конкретних умов її реалізації, вона одночасно тісно пов'язує мобілізацію знань, умінь і поведінкових відносин, зумовлених конкретною діяльністю.

Цікавою для нашого дослідження є думка І. Беґа [7 с. 1-2], який вважає, що недоцільно ототожнювати навчальні здібності (знання й уміння) з відповідними компетентностями. Ці навчальні здобутки необхідно трансформувати у ті чи інші життєві компетентності. Вчений переконаний, що ототожнюючи «компетентність» з досвідченістю суб'єкта у певній життєвій сфері, змістовий наголос має стояти на досвідченості, а не на обізнаності, поінформованості суб'єкта у певній галузі (як це переважно тлумачиться). Саме такий підхід має бути взятий на концептуальне «озброєння».

І. Бургун [8] робить висновок, що методологічну основу компетентнісного підходу складають гуманістичний, особистісно орієнтований, розвивальний, діяльнісний, дослідницький, практико-орієнтований підходи в навчанні. У сукупності та цілісності вони забезпечують створення умов для розвитку компетентної особистості, яка, перш за все, розглядається як суб'єкт життєдіяльності, здатний визначати й досягати мету власного життя. «Компетентнісно орієнтована освіта, з одного боку, логічно випливає з попереднього етапу освоєння особистісно орієнтованого, діяльнісного базису. Водночас посилює результативний компонент, наповнює мету, зміст, процес, мотивацію, результати реалістичним смислом, орієнтованим на необхідну компетентність учня як інтегрований вираз рівня його освіченості» [9 с. 23].

«Інтегральні характеристики якості підготовки учнів, пов'язані з їхньою здатністю цільового осмисленого застосування комплексу знань і способів діяльності стосовно певного міждисциплінарного кола питань, А. Хуторський називає освітніми компетентностями. Розділивши зміст освіти на три складові: загальну метапредметну (для всіх предметів), міжпредметну (для циклу предметів або освітніх галузей) і предметну (для кожного навчального предмета), А. Хуторський встановив трьохрівневу ієрархію компетентностей: 1) ключові – відносяться до загального (метапредметного) змісту освіти; 2) загальнопредметні – відносяться до певного кола навчальних предметів і освітніх областей; 3) предметні – часткові стосовно двох попередніх рівнів компетентностей, що мають конкретний опис і можливість формування у рамках навчальних предметів. Перелік ключових освітніх компетенцій визначається на основі головних цілей загальної освіти, структурного подання соціального досвіду і досвіду особистості, а також основних видів діяльності учня/учениці, що дозволяють йому/їй опанувати соціальний досвід, отримувати навички життя і практичної діяльності в сучасному суспільстві» [5 с. 138].

Нагадаємо, що Державним стандартом початкової освіти визначено такі ключові компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;

математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність [4 с. 4-6]. Формування всіх ключових компетентностей забезпечується компетентнісним потенціалом кожної освітньої галузі.

Завершуємо наше невелике дослідження словами: мова підходів до освіти та навчання, заснованих на компетентностях, переконлива своїм здоровим глуздом та риторичною силою. Такі слова, як «компетентність» та «стандарти» – це хороші слова, сучасні слова; всі за стандарти і всі проти некомпетентності [10 с. 331].

Підбиваючи підсумки, спробуємо дати коротку відповідь на запитання: «що ж таке компетентнісний підхід в освіті?» Це підхід, зорієнтований на формування й розвиток в учнів низки компетентностей. Це означає, що акцент з гонитви за кількістю вивченого матеріалу, оцінок, балів, які отримав учень або отримала учениця за виконання завдання, за діагностувальну роботу, усну відповідь тощо переноситься на якість вивченого матеріалу з теми, розділу, яка визначається рівнем розвитку компетентності. Для компетентнісного підходу характерною ознакою є орієнтація на практичні результати навчання, коли з питання «що вивчати?» увагу переключаємо на питання «як вивчати, щоб діяти?»

Список використаних джерел:

1. Савченко О. Я. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів: теоретичні аспекти. Науково-методичний збірник. Тростянець. 2012;20:88.
2. Найважливішим критерієм якості освіти в Україні вважають опанування компетентностей – дослідження. [Інтернет]. 2021. [цитовано 2021 Жовт. 13]; Доступно на: <https://nus.org.ua/news/najvazhlyvishym-kryteriyem-yakosti-osvity-v-ukrayini-vvazhayut-ovolodinnya-kompetentnostyamy-doslidzhennya/>
3. Тоффлер Э. Шок будущего: Пер. с англ. М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. 557, [3] с.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. [Інтернет]. 2019. [цитовано 2021 Жовт. 18]; Доступно на: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/>
5. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті. Полтава: ПОППО; 2006. 328 с.
6. Лейко С. В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. Педагогічний процес: теорія і практика. 2013;4:128-35.
7. Бех І. Д. Компетентнісний підхід як освітня стратегія. [Інтернет]. 2012. [цитовано 2021 Жовт. 18]; Доступно на: <https://core.ac.uk/reader/32308232>
8. Бургун І. В. Розвиток навчально-пізнавальних компетенцій учнів основної школи в навчанні фізики. Монографія. Херсон : Грінь Д. С.; 2014. 528 с.
9. Бібік Н. І. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів: теоретичні аспекти. Науково-методичний збірник. Тростянець. 2012;20:88.
10. Norris N. The trouble with competence. Cambridge Journal of Education. 1991;21(3):331-41.